

Statens vegvesen

Notat

Til: Postmottak øst, Postmottak sør,
Postmottak vest, Postmottak midt,
Postmottak nord, Bodil Rønning Dreyer,
Jane Bordal

Fra: Trafikksikkerhetsseksjonen

Kopi:

Saksbehandler/innvalgsnr:
Liv Marie Nygaard - 22073742
Vår dato: 26.06.2014
Vår referanse: 2010/004462-073

Tilstandsundersøkelse kap 3/2014 Bruk av piggdekk

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 3/2014 - Bruk av piggdekk, ble gjennomført i ukene 5, 6 eller 7. Undersøkelsen ble gjennomført i alle regionene.

2. Bakgrunn

I NVVP 1998-2007 er det vedtatt at det skal gjennomføres en rekke tilstandsundersøkelser for å kartlegge utviklingen i en del parametere som påvirker sikkerheten og forurensing fra vegtrafikken. Bruken av piggdekk er vist å påvirke produksjonen av svevestøv som igjen kan føre til en økning av lunge- og luftveissykdommer. En interdepartemental gruppe fremla i desember 1996 en rapport med "Forslag til en politikk for redusert bruk av piggdekk". På dette grunnlaget vedtok Stortinget hjemmel for å innføre piggdekkgebyr som et av flere mulige stimulansetiltak for økt bruk av piggfrie vinterdekk. Vedtaket var særlig myntet på de fire største byene Oslo, Stavanger, Bergen og Trondheim, som samtlige har vedtatt å innføre piggdekkgebyr. Oslo avvirket ordning for en periode, Trondheim er inne i en slik periode nå, mens Stavanger ikke har etablert den ennå. I Oslo og Bergen koster det kr 1.200 pr sesong å kjøre med piggdekk. Ordningen har også vært vurdert som stimulansetiltak i Drammen, Grenland og Tromsø. Lav piggdekkbruk er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å redusere støvproblemet der dette er et helseproblem. Statens vegvesen ønsker med utgangspunkt i dette å ha en løpende oversikt over piggdekkbruken.

3. Metode

For å følge opp dette vedtaket og for å følge utviklingen i piggdekkbruk på landsbasis og i byer og byområder gjennomfører Statens vegvesen årlig registreringer av piggdekkbruken rundt i landet.

For registrering av piggdekkbruken på landsbasis, og utenom de større byene og byområdene, er tellemetoden som er valgt at det i hver region skal registreres minst 1000 lette og 100 tunge kjøretøy på utvalgte, større bensinstasjoner. Resultatene fra disse tellingene er gjengitt i kapittel 4.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

I byer og byområder registreres det piggdekkbruk på utvalgte bensinstasjoner, parkeringsplasser og p-hus følgende steder:

Region øst:	Lillehammer, Hamar, Oslo, Fredrikstad/Sarpsborg og kommunene Asker/Bærum.
Region sør:	Drammen og Kristiansand og kommunene Skien/Porsgrunn
Region vest:	Bergen og kommunene Stavanger/Sandnes.
Region midt:	Trondheim og Ålesund.
Region nord:	Tromsø.

I Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger/Sandnes skal det registreres minst 2000 lette og 200 tunge kjøretøy. I øvrige byer og byområder skal det registreres minst 1000 lette og 100 tunge kjøretøy. Resultatene fra disse tellingene er gjengitt i kapitel 6.

Det skal registreres på de samme bensinstasjonene og p-plasser/hus hvert år, og bilene må stå stille og være godt synlig for å kunne bli registrert. Dette gjøres for å sikre sammenlignbare resultater. Registreringene gjennomføres i løpet av ukene 5, 6 eller 7.

Tellinger etter dette opplegget ble første gang gjennomført februar 1998. Fra 2009 begynte vi å supplere tellingene på bensinstasjonene i byene med tellinger på utvalgte parkeringsplasser/hus.

4. Resultater fra undersøkelsen på landsbasis i 2014

De resultatene som presenteres i dette kapitlet gjelder den landsomfattende undersøkelsen utenfor de byer og byområder som er nevnt i punkt 3.

Totalt ble det under årets undersøkelse registrert 9 290 lette og 1 217 tunge kjøretøy.

Tabellen nedenfor viser andel piggfrie kjøretøy i % fordelt på lette og tunge kjøretøy for hele landet for årene 2010 til 2014.

Tabell 1 – Andel piggfrie kjøretøy (%) *

År	Andel piggfri lette	Andel piggfri tunge	Andel piggfri alle
2010	46,2 %	64,1 %	48,2 %
2011	53,7 %	70,6 %	55,5 %
2012	57,1 %	76,6 %	59,7 %
2013	56,6 %	74,9 %	58,5 %
2014	46,1 %	76,2 %	50,1 %

* Vektet med trafikkarbeid

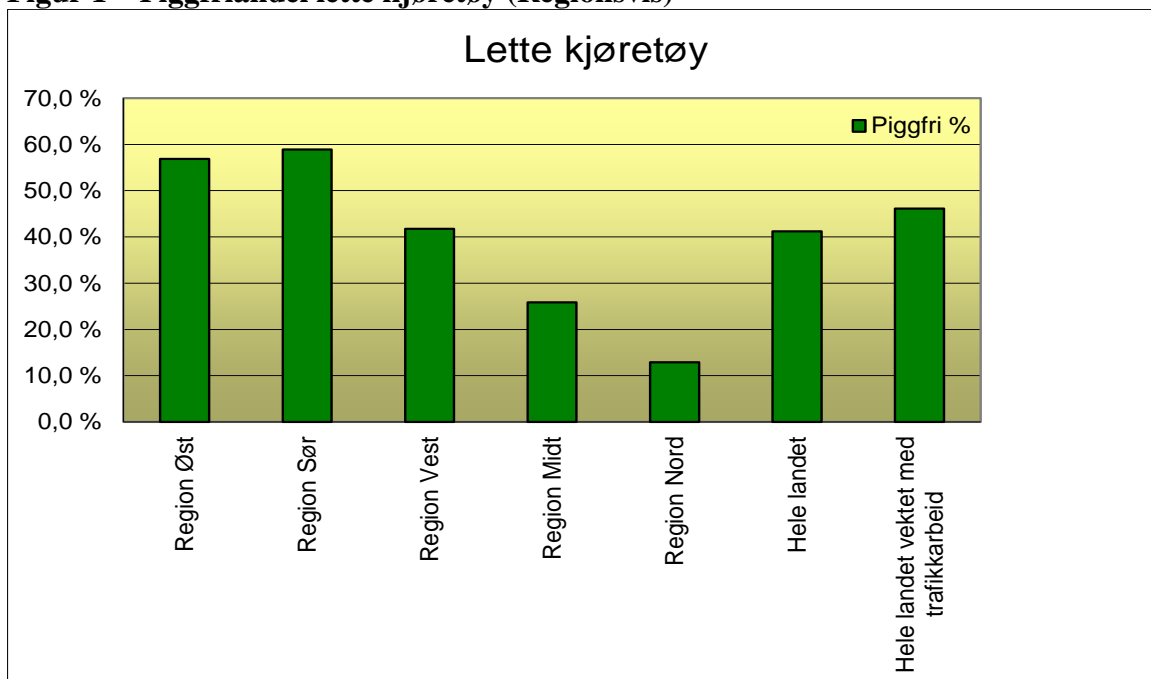
Tabell 2 – Piggdekkandeler 2014 for hver region

Piggdekkandel 2014 - Utenfor byer og byområder												
Regioner	Antall lette Kjøretøyer				Antall tunge kjøretøyer				Alle kjøretøy			
	Pigg	Ikke pigg	Sum	Piggfri %	Pigg	Ikke pigg	Sum	Piggfri %	Pigg	Ikke pigg	Sum	piggfri %
Region Øst	1482	1956	3438	56,9 %	64	308	372	82,8 %	1546	2264	3810	59,4 %
Region Sør	446	640	1086	58,9 %	46	186	232	80,2 %	492	826	1318	62,7 %
Region Vest	582	417	999	41,7 %	56	200	256	78,1 %	638	617	1255	49,2 %
Region Midt	1894	661	2555	25,9 %	60	151	211	71,6 %	1954	812	2766	29,4 %
Region Nord	1056	156	1212	12,9 %	91	55	146	37,7 %	1147	211	1358	15,5 %
Hele landet	5460	3830	9290	41,2 %	317	900	1217	74,0 %	5777	4730	10507	45,0 %
Hele landet vektet med trafikkarbeid				46,1 %				76,2 %				50,1 %

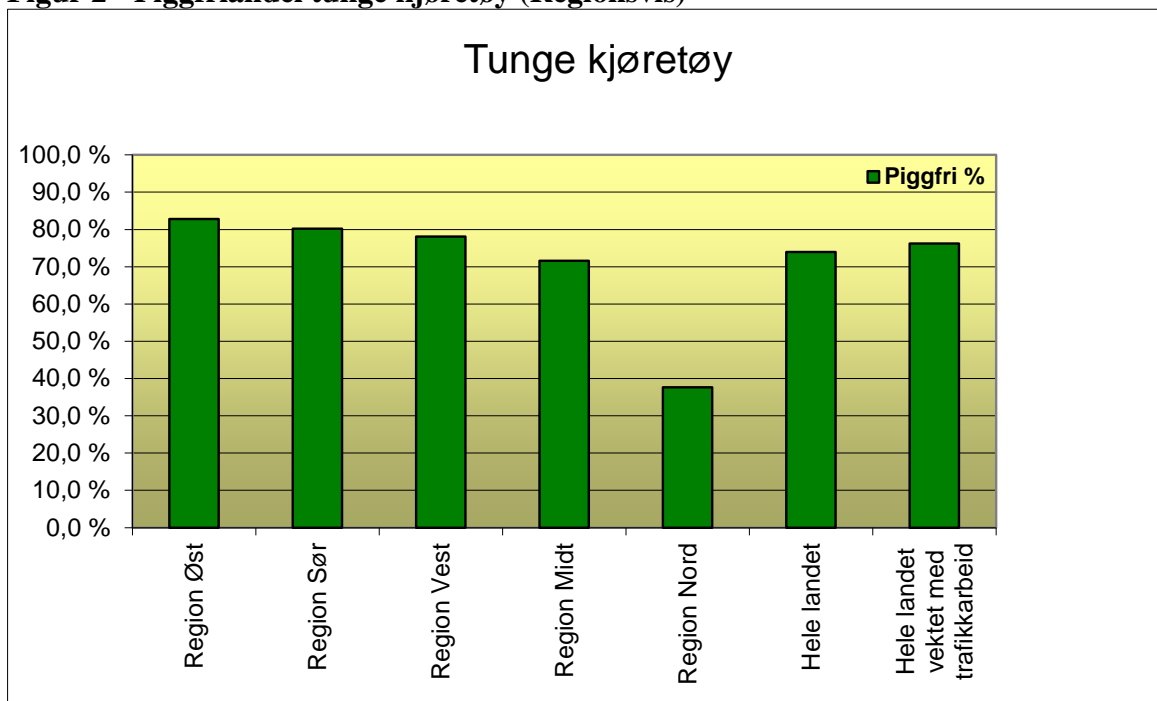
For å se hvor stor del av trafikkarbeidet som foregår med piggfrie dekk, er regionsandelene vektet med regionenes andel av trafikkarbeidet i Norge.

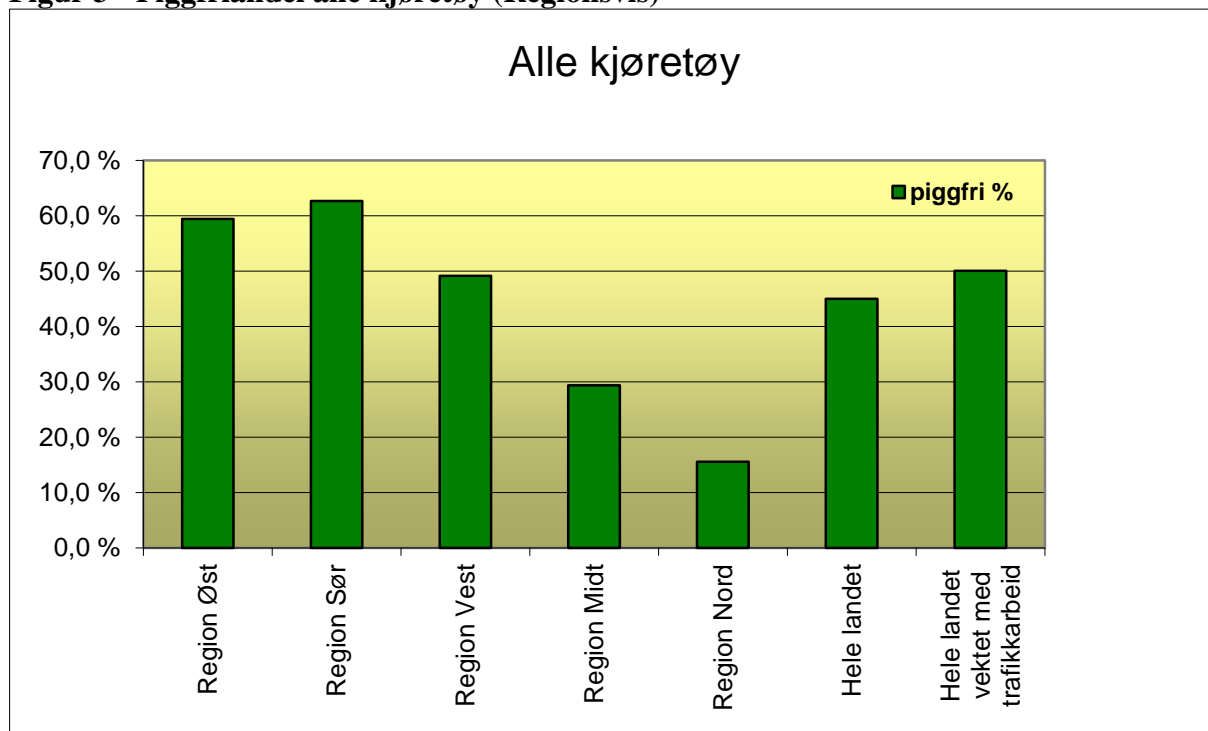
Figurene 1, 2 og 3 viser piggfriandelen fordelt på regionene.

Figur 1 – Piggfriandel lette kjøretøy (Regionsvis)

Figur 2 - Piggfriandel tunge kjøretøy (Regionsvis)

Figur 3 - Piggfriandel alle kjøretøy (Regionsvis)

Den landsomfattende undersøkelsen, utenfor de store byene og byområdene, viser en nedgang i piggfriandelen for lette kjøretøyer i forhold til 2013. For lette kjøretøyer er det en nedgang på 10,5 prosentpoeng og for tunge kjøretøyer en økning på 1,3 prosentpoeng. Dette gir en nedgang på 8,4 prosentpoeng for landet totalt.

5. Utvidet undersøkelse om bruk av piggdekk i byer og byområder

Resultatet fra den utvidede undersøkelsen i byer og byområder er tidligere sendt ut som en egen pressemelding. Her heter det bl.a:

"Svevestøv har helseeffekt. Jo mer svevestøv og jo lengre opphold i luft med mye svevestøv jo større er risikoen for helseskade. I Norge er bruk av piggdekk den viktigste årsaken til at grenseverdien for svevestøv (PM10) i forurensningsforskriften blir overskredet."

6. Resultater fra undersøkelsen i de største byene/byområdene 2014

Oslo og Bergen har landets flinkeste bilister når det gjelder å pigge av. Hele 86 prosent bruker piggfrie vinterdekk i disse byene.

Sammenhengen mellom piggdekkgebyr og høy andel av piggfrie vinterdekk er tydelig. Oslo og Bergen har desidert høyeste andel piggfrie – og er samtidig de to eneste byene som har gebyr. Asker og Bærums høye andel kommer trolig som en følge av gebyret i Oslo.

Man registrerer at Trondheim kommunes piggfriandelen har gått ned hvert år siden kommunen avvirket piggdekkgebyret i 2010 – fra 77 prosent til 64 prosent.

Statens vegvesens piggdekktegninger i vinter viser moderate utslag fra tidligere år. De kystnære større byene i Sør-Norge en piggfriandel mellom 64-76 prosent, mens byene ved Mjøsa har en piggfriandel rundt 50.

Bystyret i Stavanger gav i 2013 kommunen grønt lys til å utrede en ordning som kan ende med piggdekkgebyr. I den anledning gjennomførte kommunen kampanjen "Snart piggfri" for å øke piggfriandelen i byen uten gebyr. Tellingen viser at kampanjen ikke har gitt økt piggfriandelen. Den er fortsatt 72 prosent - og trenden er svakt nedadgående.

Det er liten endring i piggfriandelen i Hamar, Asker, Bærum, Drammen. Kristiansand og Tromsø, men den øker i Fredrikstad, Sarpsborg, Lillehammer, Skien, Porsgrunn og Ålesund.

Tabell 3 - Piggfriandelen i prosent i norske byer/byområder 2014

<i>By/byområde</i>	<i>Piggfriandel</i>
Bergen	86 %
Oslo	86 %
Asker og Bærum	83 %
Drammen	78 %
Stavanger og Sandnes	72 %
Skien og Porsgrunn	64 %
Kristiansand	64 %
Trondheim	64 %
Hamar	56 %
Lillehammer	48 %
Ålesund	43 %
Tromsø	13 %

Kontaktperson for pkt. 5 Utvidet undersøkelse om bruk av piggdekk i byer og byområder er: paul.rosland@vegvesen.no

7. Måloppnåelse

Det er de samme tellepunktene som brukes hvert år og tellingen gir derfor et godt bilde på hvordan piggfriandelen endrer seg fra år til år over tid.

For piggdekkbruk i store byer og byområder har Stortinget satt 80 % piggfritt som operativt mål. Det er kun Bergen, Oslo og Asker og Bærum som har nådd dette målet.